

6. Kamrat- och militärkulturhistoriska föreningar

6.1. Allmänt

Kamratskapet och samhörigheten på respektive förband kan förstärkas genom kamratföreningars och militärkulturhistoriska föreningars (härefter samlat kallat kamratförening) delaktighet i det personalvårdande traditionsvårdsarbetet. Kamratförening vid såväl existerande som tidigare existerande förband kan vara föremål för samarbete med och stöd från Försvarmakten.

Försvarmakten har - generellt sett - nytta av kamratföreningar och deras verksamhet. För en jämförelsevis låg kostnad får myndigheten ofta ett betydande stöd. Den traditionsvård som kamratföreningar deltar i är av ett synligt värde för Försvarmakten, till exempel vid skötsel av traditionsrum och minnesmärken eller vid deltagande i förbandsceremoniell verksamhet. Kamratföreningar utgör ambassadörer för Försvarmakten och bidrar till myndighetens attraktionskraft. Genom organiserat samarbete med respektive förband och målgruppsorienterade aktiviteter kan kamratföreningar attrahera såväl medarbetare i aktiv tjänst som före detta anställda och deras anhöriga.

6.2. Förbandschefs ansvar

Försvarmaktens ansvar som arbetsgivare gäller anställda i myndigheten och utlandsveteraner. Därutöver finns det ett utrymme av förtroende och kamratligt ansvar för dem som efter mångårig tjänst har lämnat myndigheten. I detta har förbandet ett stöd av kamratföreningar. Genom att vårda relationen mellan förband och kamratförening kan Försvarmakten stärka sitt rykte som en god arbetsgivare, vilket i sin tur kan vara rekryteringsfrämjande. Kamratföreningar kan därutöver spela en aktiv roll inom området försvarsupplysning, antingen i organiserad form eller genom sina medlemmars nätverkskontakter.

Respektive förbandschef ansvarar för sina relationer och överenskommelser med kamratföreningar. I detta ska följande särskilt beaktas:

- Upprättande av ömsesidig överenskommelse om samarbete mellan förband och kamratförening ska ske i skriftlig form och sker, förslagsvis, inom ramen för de ordinarie årliga tidsförhållanden som gäller för DUP/VU. En sådan överenskommelse kan vara flerårig.
- I sådana överenskommelser ska det framgå vilka prestationer och ersättningsförhållanden som gäller för samarbetet samt hur verksamhetsrapportering & ekonomisk redovisning ska ske, dock minst årligen.
- Ersättning kan (enligt förbandschefs beslut) ges av Försvarmakten för i första hand kostnader motsvarande av kamratföreningen utförda tjänster. Därutöver kan, efter godkännande, en kamratförening mot inlämnande av faktura erhålla ersättning för sina egna kostnader.
- Förbandschef ska inte stå i jävsförhållande genom att samtidigt vara ordförande i en kamratförening med vilken förbandet tecknar överenskommelse om samarbete och till vilken förbandet utger någon sorts ersättning.

Övrigt som info:

Minnesmärken utanför militärt område

Minnesmärke med militär koppling som upprättas av annan aktör och utanför militärt område, är ett uttryck för samhällsförankringen av försvars- och veteranpolitiken. Förband bör efter samråd, med företrädare för kommun eller annan, delta i och genomföra ceremonier även vid sådant minnesmärke.

Äldre minnesmärken för olika former av militär verksamhet eller minnen m.m. förekommer på en mängd platser runt om i landet. Försvarsmaktens ansvar för vård av dessa minnesmärken baseras på respektive förbands traditionsansvar (för traditionerna vidare från, respektive bevarar minnet av). PROD reglerar vård av befintliga minnesmärken utanför militärt område i verksamhetsuppdrag.

4.4.4. Riktlinjer för ceremoniell verksamhet vid minnesmärken

Förbandsvisa ceremonier med anledning av veterandagen ska i möjligaste mån genomföras så att allmänheten får tillträde och med fördel genomföras tillsammans med veteranorganisationer och representanter för övriga myndigheter och dess veteraner. Förbandsvisa ceremonier får inte planeras så att medverka vid den officiella statsceremonin vid statens veteranmonument på Djurgården nedprioriteras.

4.5. Minnesmärken utom riket

Förband i internationella insatser ska säkerställa att minnesmärken som upprättas utomlands utformas så att de vid insatsens avslutande kan föras till Sverige för uppställning. Minnesmärken kvarlämnas endast om det finns överenskommelser om långsiktig vård om dessa och kostnadsaspekter ska alltid klarläggas före beslut. Frågor som rör minnesmärken som delas mellan flera nationer ska handläggas i samråd med PROD. Minnesmärken ingår i den inventering av föremål som Försvarsmakten (i förekommande fall med stöd från Statens försvarshistoriska museer) gör i samband med avveckling av en insats.

4.6. Gravvårdar

De förband som förvaltar gravrätter fullgör sina respektive åtaganden. I det fall gravrätt löper ut ska förnyat åtagande behandlas i samråd med PROD. Förbandschef får genom avtal med t.ex. kamratförening säkerställa att vård av befintliga gravrätter sker. Försvarsmakten har inte för avsikt att åta sig nya gravrätter.

För krigsgravtjänst gäller särskilda bestämmelser.

4.6.1. Ceremonier vid gravar

Förbandschef bör i samråd med kamrat- och veteranföreningar och med stöd av Försvarsmaktens veterancentrum i varje särskilt fall bedöma om Försvarsmakten ska delta med representation, militära honnörer eller annat vid ceremonier vid gravvårdar för krigsveteraner. Verksamhet för Svenska Finlandsfrivilliga har i detta sammanhang en särställning.

För militärbegravning gäller särskilda bestämmelser.

HANDBOK

4.7. Minneshallar

4.7.1. Försvarsmaktens minneshallar

Flygvapnets minneshall

Flygvapnets minneshall omfattar namn över omkomna inom flygvapnets flygande personal och finns vid byggnaden Tre Vapen i Stockholm. För tiden fram till 1926 förekommer även namnen på omkomna i arméns och marinens flygväsenden. Flygvapenchefen ansvarar för detaljbestämmelser angående minneshallen.

Bild 4:3 Flygvapnets minneshall

Minnestavlorna i Karlbergs slottskapellet

Minnestavlorna i slottskapellet vid Militärhögskolan Karlberg är uppförda till minne av forna karlbergskadetter som stupat i krig eller i fredens tjänst. Eftersom Militärhögskolan Karlberg numera är Försvarsmaktens gemensamma officersskola så är dessa minnestavlor en angelägenhet för hela myndigheten.